

Vergaderjaar 2018–2019

29 383

Regelgeving Ruimtelijke Ordening en Milieu

Nr. 309

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 14 november 2018

De vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat heeft een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat over de brief van 3 oktober 2018 over het ontwerpbesluit tot wijziging van het Activiteitenbesluit milieubeheer in verband met de informatieplicht voor energiebesparende maatregelen (Kamerstuk 29 383, nr. 305).

De vragen en opmerkingen zijn op 17 oktober 2018 aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat voorgelegd. Bij brief van 13 november 2018 zijn de vragen beantwoord.

De voorzitter van de commissie,
Diks

De adjunct-griffier van de commissie,
Jansma

Inhoudsopgave	blz.
I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties	2
II Antwoord/Reactie van de Minister	5

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met interesse kennisgenomen van het ontwerpbesluit tot wijziging van het Activiteitenbesluit milieubeheer in verband met de informatieplicht voor energiebesparende maatregelen. Deze leden hebben hierover nog enkele vragen en opmerkingen.

De leden van de VVD-fractie merken op dat alhoewel de energiebesparingsverplichting al sinds 1993 in wetgeving is opgenomen en ruim veertig organisaties zich aan het Energieakkoord 2013 hebben verbonden voor een totale energiebesparingsdoelstelling van additioneel 100 PJ, toch blijkt dat het resultaat achterblijft. De Minister schrijft in het ontwerpbesluit dat een groot deel van dit gat wordt veroorzaakt doordat de energiebesparingsverplichting uit artikel 2.15 van het Activiteitenbesluit niet wordt nageleefd en dat het toezicht en de handhaving hierop moeilijk is. Deze leden concluderen hieruit tevens dat bedrijven vaak niet weten hoe zij deze energiebesparingsdoelstellingen moeten halen, omdat het overzicht ontbreekt en er discussie kan ontstaan over welke maatregelen nodig zijn voor het specifieke bedrijf of instelling. Het berekenen van de terugverdientijd is ingewikkeld en eenduidige en transparante informatie over het behalen van energiebesparingsdoelstellingen ontbreekt vaak. Deze leden vragen dan ook in welke mate de probleemanalyse en gekozen oplossingsrichtingen op elkaar aansluiten.

In de analyse van de Minister lezen de leden van de VVD-fractie terug dat bedrijven en instellingen vaak pas tot energiebesparing overgaan wanneer zij daarover worden geïnformeerd. Dit wordt mede veroorzaakt doordat er per inrichting discussie kan ontstaan over de te nemen maatregelen. Hoe voorziet dit ontwerpbesluit daarin met betrekking tot deze twee kanttekeningen? Op welke wijze worden bedrijven geïnformeerd gericht op hun eigen situatie?

De leden van de VVD-fractie vragen daarnaast hoe men denkt dat de informatieplichting het knelpunt (met betrekking tot de grote interpretatieverschillen door bedrijven/instellingen en het bevoegd gezag) over de wijze waarop wordt voldaan aan artikel 2.15 zal ondervangen. Kan de Minister daarnaast toelichten waarom hij kiest voor een rapportageplicht voor bedrijven en instellingen? Deze leden willen erop wijzen dat dit de bureaucratie vergroot, terwijl de analyse laat zien dat het knelpunt elders ligt, bijvoorbeeld bij het gebrek aan goede informatievoorziening naar bedrijven toe. Deze leden zijn kritisch op dit punt.

In punt 2.3 beschrijft de Minister dat indien een bedrijf of instelling niet voldoet aan de informatieplicht, het bevoegd gezag handhavend kan optreden. Wanneer uit de rapportage blijkt dat een inrichting niet voldoet aan de rapportageverplichting en wordt aangenomen dat niet wordt voldaan aan de energiebesparingsverplichting, kan dit bij grote bedrijven of instellingen input zijn voor het eisen van een onderzoek of voor een last onder dwangsom. De leden van de VVD-fractie vragen om wat voor onderzoek dit gaat. Kan de Minister dit toelichten?

In het ontwerpbesluit lezen de leden van de VVD-fractie terug dat het bevoegd gezag wordt ondersteund door RVO.nl. Kan de Minister toelichten hoe bedrijven worden ondersteund? Ondernemers moeten daarnaast zelf online informatie aanbieden. Aan de Minister dan ook de vraag hoe de bedrijven/instellingen ontzorgd kunnen worden.

Tot slot hebben de leden van de VVD-fractie nog een vraag over de evaluatie. De Minister schrijft in het ontwerpbesluit dat de voorgestelde wijziging eind 2020 geëvalueerd zal worden en noemt hierbij een aantal onderwerpen waar naar gekeken zal worden. Valt hier ook een evaluatie van de rapportageplicht onder?

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben met enthousiasme kennis genomen van het ontwerpbesluit tot wijziging van het Activiteitenbesluit milieubeheer. Met deze wijziging wordt uitvoer gegeven aan de motie Van der Lee/Jetten (Kamerstuk 34 775 XIII, nr. 71). Met deze motie is het kabinet opgeroepen de energiebesparingsverplichting onder de Wet milieubeheer te verbeteren en aan te vullen. De leden van de D66 fractie benadrukken het belang van energiebesparing bij onder meer bedrijven, kantoren en scholen om de klimaatambities te realiseren. In het verlengde van deze motie zijn er nog enkele vragen over het wijzigingsbesluit en het achterliggende doel. Deze leden benadrukken dat het inwerkingtreden van deze wijziging in het kader van de klimaatuitdaging op 1 juli 2019 van belang is.

De leden van de D66-fractie merken op dat met de wijziging van het activiteitenbesluit bedrijven verplicht worden om inzicht te geven in hun energiebesparende maatregelen. In de nota van toelichting (bijlage bij Kamerstuk 29 383, nr. 305) geeft de Minister aan dat de informatieplicht zal leiden tot een stimulans voor bedrijven en instellingen om te voldoen aan het Energieakkoord (2013) en het Activiteitenbesluit milieubeheer. Uit de Nationale Energieverkenning van 2017 (NEV 2017) blijkt dat het totale resultaat voor energiebesparing nog 25 PJ achterblijft op het doel zoals dit gesteld is in het Energieakkoord. Het grootste deel van dit gat wordt veroorzaakt doordat de energiebesparingsverplichting uit artikel 2.15 van het Activiteitenbesluit niet wordt nageleefd.

Het PJ-potentieel wordt door de Minister op 16,5 PJ geschat, wanneer 60–90% van de bedrijven en instellingen eind 2020 aan de huidige Wet milieubeheer voldoet. Kan de Minister toelichten hoe de doelstelling van 100 PJ energiebesparing wordt gewaarborgd? Verwacht de Minister dat er verdere maatregelen getroffen moeten worden om de energiebesparing doelstelling van 2020 te behalen? Is de informatieplicht afdoende om bedrijven te stimuleren om aan energiebesparing te doen?

De leden van de D66-fractie lezen in het besluit dat de Activiteitenregeling verder uitgewerkt zal worden en met de regeling de uniforme berekeningsmethode, om vast te stellen wat investeringen zijn met terugverdientijd van minder dan vijf jaar, vorm zal krijgen. Hoe betreft de Minister de sectoren en op welke wijze wordt de Kamer over de uitkomsten hiervan geïnformeerd?

De leden van de D66-fractie lezen in de nota van toelichting dat de Erkende Maatregelen Lijst (EML) centraal staan in het uitvoeren van de informatieplicht. Deze lijsten zijn destijds in het verlengde van het Energieakkoord opgesteld. Op welke wijze worden er nu bruikbare lijsten opgesteld voor de (deel)sectoren die nu nog geen EML hebben?

De leden van de D66-fractie lezen in het wijzigingsbesluit dat inrichtingen met een energieverbruik van 200.000 kilowatt uur aan elektriciteit, of groter dan 75.000 kubieke meter aardgasequivalenten aan brandstoffen, verplicht kunnen worden door het bevoegd gezag om binnen een bepaalde termijn onderzoek te verrichten of te laten verrichten waaruit blijkt of aan artikel 2.15 wordt voldaan. Kan de Minister toelichten waarom deze grens wordt gebruikt aan energieverbruik en waarom deze niet toepasbaar is op alle bedrijven die vallen onder de energiebesparingsverplichtingen van de Wet milieubeheer?

Vragen en opmerkingen van de leden van de GroenLinks-fractie

De leden van de GroenLinks-fractie hebben met interesse kennisgenomen van het Ontwerpbesluit tot wijziging van het Activiteitenbesluit milieubeheer in verband met de informatieplicht voor energiebesparende maatregelen en hebben hier nog enkele vragen en opmerkingen over.

De leden van de GroenLinks-fractie zijn verheugd met het feit dat met deze wijziging er meer duidelijkheid voor alle betrokken partijen zal komen en dat er meer uniformiteit zal zijn. Niet alleen de doelen van het Energieakkoord komen hierdoor dichterbij, maar deze maatregelen zijn ook in het eigenbelang van de bedrijven gezien de kostenbesparingen voor de wat langere termijn. Veel laaghangend fruit zal hiermee worden geplukt. Ook zijn deze leden blij dat er haast wordt gemaakt met de uitvoering van dit besluit. Gezien het Energieakkoord en het klimaatdoel voortkomend uit het Urgendavonnis is haast geboden.

De leden van de GroenLinks-fractie vinden wel het wel opvallend dat de regeling pas geldt vanaf een behoorlijk verbruik, terwijl energiebesparing ook relevant is voor bedrijven met een lager verbruik. Hoe bent u tot de grens van 200.000 kilowattuur en 75.000 kubieke meter aardgasequivalenten gekomen? Kan de tussengroep (met inrichten die een elektriciteitsverbruik hebben tussen de 200.000 en de 50.000 kilowattuur) wellicht wel alvast worden aangeschreven maar nog geen verplichting opgelegd krijgen? Dan kan het midden- en kleinbedrijf (mkb) hier langzaam aan wennen en alvast maatregelen nemen.

De leden van de GroenLinks-fractie lezen dat de EML onlangs is geactualiseerd. Wanneer wordt deze lijst opnieuw geactualiseerd? Tevens lezen deze leden dat er een aantal maatregelen van de lijst is afgehaald die niet meer voldoen aan het criterium dat de maatregel kan worden teruggewonnen. Is het mogelijk om een aparte optionele lijst te maken waarop maatregelen staan die een iets langere terugverdientijd hebben dan vijf jaar, niet verplicht zijn, maar wel aantrekkelijk voor bedrijven? Het is waarschijnlijk eenvoudiger voor bedrijven om in één keer meerdere maatregelen te nemen. Op deze manier wordt extra energiebesparing gestimuleerd.

Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdD-fractie

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren hebben kennisgenomen van het ontwerpbesluit, gericht op de informatieplicht voor energiebesparende maatregelen.

De leden van de PvdD-fractie constateren dat Nederland nog steeds slecht scoort op het gebied van energiebesparing. We horen bij de hekkensluiters van Europa. Meer dan 100.000 bedrijven weten al 25 jaar te ontkomen aan hun wettelijke verplichting om energiebesparende maatregelen te nemen die ze binnen vijf jaar terug kunnen verdienen. De

afspraken uit het Energieakkoord uit 2013 hebben hier geen verandering in weten te brengen.

Met het voorliggende ontwerpbesluit wordt een informatieplicht voor bedrijven geïntroduceerd; bedrijven moeten rapporteren welke energiebesparende maatregelen zij hebben getroffen. De Borgingscommissie sprak eerder dit jaar over deze maatregel als «een doorbraak». De leden van de PvdD-fractie delen deze mening niet. Zij betreuren het vooral dat de overheid het 25 jaar heeft nagelaten om te handhaven op de Wet milieubeheer, waarin de besparingsplicht is in opgenomen. Een goed voorbeeld van wat wel een doorbraak zou kunnen zijn, aldus deze leden, is het versneld sluiten van de Nederlandse kolencentrales.

De leden van de PvdD-fractie hebben nog enkele vragen en opmerking over de informatieplicht. Kan de Minister aangeven welke andere maatregelen hij neemt om energiebesparing bij bedrijven af te dwingen? Deelt de Minister de mening dat een informatieplicht niet hetzelfde is als een energiebesparingsverplichting? Hoe wordt voorkomen dat bedrijven enkel aan de informatieplicht voldoen en dat energiebesparende maatregelen alsnog uitblijven?

De leden van de PvdD-fractie vragen hoe bedrijven bewust worden gemaakt van hun energiebesparingspotentieel. Hoe wordt voorkomen dat er door interpretatieverschillen onduidelijkheid ontstaat of bedrijven alle mogelijke energiebesparingsmaatregelen hebben genomen?

De leden van de PvdD-fractie merken op dat verschillende gemeenten en omgevingsdiensten in de consultatie hebben aangegeven weinig inspanning te steken in handhaving van de energiebesparingsverplichting. Is het realistisch om te verwachten dat een informatieplicht bij bedrijven hier verandering in gaat brengen? Zo ja, hoe? Hebben gemeenten en omgevingsdiensten genoeg capaciteit om te handhaven? Deelt de Minister de mening dat het teleurstellend is dat uit de praktijk blijkt dat veel bedrijven pas overgaan tot het nemen van energiebesparende maatregelen wanneer concrete handhaving dreigt?

II Antwoord/Reactie van de Minister

Verschiedende fracties binnen de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat hebben op 17 oktober 2018 vragen gesteld naar aanleiding van het door mij voorgehangen ontwerpbesluit tot wijziging van het Activiteitenbesluit milieubeheer in verband met de informatieplicht voor energiebesparende maatregelen (Kamerstuk 29 383, nr. 305). In navolgende geef ik antwoord op de gestelde vragen.

In overeenstemming met het verzoek van uw Kamer zullen geen onomkeerbare stappen worden gezet voordat, desgewenst, met uw Kamer over het ontwerpbesluit van gedachten is gewisseld.

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met interesse kennisgenomen van het ontwerpbesluit tot wijziging van het Activiteitenbesluit milieubeheer in verband met de informatieplicht voor energiebesparende maatregelen. Deze leden hebben hierover nog enkele vragen en opmerkingen.

De leden van de VVD-fractie merken op dat alhoewel de energiebesparingsverplichting al sinds 1993 in wetgeving is opgenomen en ruim veertig organisaties zich aan het Energieakkoord 2013 hebben verbonden voor een totale energiebesparingsdoelstelling van additioneel 100 PJ, toch blijkt dat het resultaat achterblijft. De Minister schrijft in het ontwerp-

besluit dat een groot deel van dit gat wordt veroorzaakt doordat de energiebesparingsverplichting uit artikel 2.15 van het Activiteitenbesluit niet wordt nageleefd en dat het toezicht en de handhaving hierop moeilijk is. Deze leden concluderen hieruit tevens dat bedrijven vaak niet weten hoe zij deze energiebesparingsdoelstellingen moeten halen, omdat het overzicht ontbreekt en er discussie kan ontstaan over welke maatregelen nodig zijn voor het specifieke bedrijf of instelling. Het berekenen van de terugverdientijd is ingewikkeld en eenduidige en transparante informatie over het behalen van energiebesparingsdoelstellingen ontbreekt vaak. Deze leden vragen dan ook in welke mate de probleemanalyse en gekozen oplossingsrichtingen op elkaar aansluiten.

In de analyse van de Minister lezen de leden van de VVD-fractie terug dat bedrijven en instellingen vaak pas tot energiebesparing overgaan wanneer zij daarover worden geïnformeerd. Dit wordt mede veroorzaakt doordat er per inrichting discussie kan ontstaan over de te nemen maatregelen. Hoe voorziet dit ontwerpbesluit daarin met betrekking tot deze twee kanttekeningen? Op welke wijze worden bedrijven geïnformeerd gericht op hun eigen situatie? De leden van de VVD-fractie vragen daarnaast hoe men denkt dat de informatieverplichting het knelpunt (met betrekking tot de grote interpretatieverschillen door bedrijven/instellingen en het bevoegd gezag) over de wijze waarop wordt voldaan aan artikel 2.15 zal ondervangen.

Antwoord

Net zoals de VVD-fractie constateer ik dat onduidelijkheid bij bedrijven ertoe kan leiden dat de nuttige en noodzakelijke energiebesparende maatregelen niet worden getroffen. Om het eenvoudig te maken voor bedrijven en instellingen om te weten op welke wijze zij kunnen voldoen aan de bestaande energiebesparingsplicht en de nieuwe informatieplicht, zijn daarom Erkende Maatregelenlijsten (EML) opgesteld. Deze EML zijn vastgelegd in bijlage 10 van de Activiteitenregeling. De EML vormen een duidelijke set aan maatregelen die op een bedrijf of instelling van toepassing zijn. Economische en technische randvoorwaarden in de EML zorgen ervoor dat het bedrijf maatregelen kan treffen gericht op de eigen situatie. Wanneer alle toepasselijke maatregelen genomen zijn, voldoet een bedrijf altijd aan de energiebesparingsplicht van artikel 2.15.

De bestaande EML wordt op dit moment geactualiseerd. Hierdoor sluit de lijst beter aan bij de laatste inzichten en ontwikkelingen in de sectoren. De verwachting is dat een zeer hoog percentage van de bedrijven waarvoor deze lijsten zijn opgesteld, de lijsten een op een kunnen toepassen in de eigen bedrijfsvoering.

Om bedrijven en instellingen ertoe te bewegen tijdig aan de informatieplicht en daarmee uiteindelijk aan de energiebesparingsplicht te voldoen zal de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) een communicatietraject starten. In de aanloop naar de wijziging zullen de gevolgen van de wijziging door middel van (branche-specifieke) informatiebijeenkomsten en online communicatiemiddelen toegelicht worden. Met vertegenwoordigers van het bedrijfsleven is de afspraak gemaakt dat ook zij hun achterban informeren.

De VVD-fractie stelt verder dat er per inrichting discussie kan ontstaan over de te nemen maatregelen. Vooropgesteld dat deze discussie zich alleen voordoet als een bedrijf er voor kiest om andere maatregelen te treffen dan de maatregelen die op de EML staan. Als die maatregelen zijn getroffen wordt immers aangenomen dat wordt voldaan aan de energiebesparingsplicht. Om de discussieruimte over welke energiebesparende maatregelen wel en niet genomen moeten worden wanneer afgeweken

wordt van de EML-systematiek in te perken, zal er in de Activiteitenregeling ook een terugverdiendtijdmethoediek vastgelegd worden.

Kan de Minister daarnaast toelichten waarom hij kiest voor een rapportageplicht voor bedrijven en instellingen? Deze leden willen erop wijzen dat dit de bureaucratie vergroot, terwijl de analyse laat zien dat het knelpunt elders ligt, bijvoorbeeld bij het gebrek aan goede informatievoorziening naar bedrijven toe. Deze leden zijn kritisch op dit punt.

Antwoord

De naleving van de energiebesparingsverplichting loopt achter, terwijl deze cruciaal is voor het bereiken van de doelstellingen uit het Energieakkoord. Hoewel deze maatregelen, gelet op de korte terugverdiendtijd, economisch gezien ook in het belang zijn van de bedrijven en instellingen worden zij vaak toch niet genomen. Energiebesparing heeft vaak weinig prioriteit in de bedrijfsvoering. Kosten voor het energiegebruik zijn vaak een klein onderdeel van de totale proceskosten en een bedrijf geeft vaak de voorkeur aan andere investeringen die vallen binnen het primaire proces van het bedrijf. De informatieplicht verplicht bedrijven echter om op korte termijn in actie te komen en verduidelijkt de bestaande energiebesparingsplicht. Hierdoor blijven de doelen van het Energieakkoord binnen bereik.

Het bevoegd gezag zal door de informatieplicht informatie-gestuurd kunnen opereren en daardoor publieke middelen voor toezicht en handhaving effectiever kunnen inzetten. Tegelijkertijd zal het voor een bedrijf of instelling die onder de energiebesparingsplicht valt en de EML-systematiek volgt duidelijk zijn op welke wijze hij aan deze plicht kan voldoen, namelijk door het nemen van de toepasselijke EML.

Zoals gemeld in de Kamerbrief Uitvoeringsagenda Energieakkoord 2018 (Kamerstuk 30 196, nr. 573) is de rapportageplicht onderdeel van het intensiveringspakket met extra maatregelen waarmee de Energieakkoordpartijen de doelstellingen van het Energieakkoord voor duurzame groei weer binnen bereik brengt. Het is dan ook niet alleen de keuze van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat, maar de rapportageplicht is een afspraak tussen VNO-NCW/MKB Nederland, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de rijksoverheid. VNO-NCW ondersteunt de door hem geïnitieerde energiebesparingsinformatieplicht. Het Adviescollege Toetsing Regeldruk (ATR), dat de toename van regeldruk heeft beoordeeld, constateert in haar advies dat het nut en noodzaak van dit voorstel zijn onderbouwd.

In punt 2.3 beschrijft de Minister dat indien een bedrijf of instelling niet voldoet aan de informatieplicht, het bevoegd gezag handhavend kan optreden. Wanneer uit de rapportage blijkt dat een inrichting niet voldoet aan de rapportageverplichting en wordt aangenomen dat niet wordt voldaan aan de energiebesparingsverplichting, kan dit bij grote bedrijven of instellingen input zijn voor het eisen van een onderzoek of voor een last onder dwangsom. De leden van de VVD-fractie vragen om wat voor onderzoek dit gaat. Kan de Minister dit toelichten?

Antwoord

Het gaat hierbij om een energiebesparingsonderzoek zoals bedoeld in het reeds bestaande artikel 2.15 lid 3 (lid 5, na de voorgestelde wijziging). Het voorliggende ontwerpbesluit wijzigt, behalve de nummering, niets aan dit bestaande lid. Wanneer het aannemelijk is dat niet wordt voldaan aan de energiebesparingsplicht, kan het bevoegd gezag degene die de inrichting drijft waarvan het energieverbruik in enig kalenderjaar groter is dan 200.000 kilowattuur aan elektriciteit of groter is dan 75.000 kubieke meter

aardgasequivalenten aan brandstoffen, verplichten om binnen een door het bevoegd gezag te bepalen termijn, onderzoek te verrichten of te laten verrichten waaruit blijkt of aan het eerste lid wordt voldaan.

In het ontwerpbesluit lezen de leden van de VVD-fractie terug dat het bevoegd gezag wordt ondersteund door RVO.nl. Kan de Minister toelichten hoe bedrijven worden ondersteund? Ondernemers moeten daarnaast zelf online informatie aanbieden. Aan de Minister dan ook de vraag hoe de bedrijven/instellingen ontzorgd kunnen worden.

Antwoord

Het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat heeft twee miljoen euro uitgetrokken om de branches te ondersteunen bij het informeren van hun achterban over de informatieplicht voor energiebesparing. Daarnaast zal er een informatiecampagne vanuit RVO.nl gestart worden om de bedrijven en instellingen te informeren en kunnen bedrijven en instellingen terecht bij RVO.nl en Rijkswaterstaat WVL (kenniscentrum InfoMil) voor vragen over de energiebesparingsplicht en de informatieplicht. Het rapportagesysteem wordt verder zo gebruiksvriendelijk mogelijk ingericht om de extra lastendruk voor bedrijven en instellingen beperkt te houden.

Tot slot hebben de leden van de VVD-fractie nog een vraag over de evaluatie. De Minister schrijft in het ontwerpbesluit dat de voorgestelde wijziging eind 2020 geëvalueerd zal worden en noemt hierbij een aantal onderwerpen waarnaar gekeken zal worden. Valt hier ook een evaluatie van de rapportageplicht onder?

Antwoord

De evaluatie zal zich richten op de voorgestelde wijziging en dus op de informatieplicht waarmee bedrijven en instellingen over hun energiebesparingsmaatregelen rapporteren.

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben met enthousiasme kennisgenomen van het ontwerpbesluit tot wijziging van het Activiteitenbesluit milieubeheer. Met deze wijziging wordt uitvoer gegeven aan de motie Van der Lee/Jetten (Kamerstuk 34 775 XIII, nr. 71). Met deze motie is het kabinet opgeroepen de energiebesparingsverplichting onder de Wet milieubeheer te verbeteren en aan te vullen. De leden van de D66 fractie benadrukken het belang van energiebesparing bij onder meer bedrijven, kantoren en scholen om de klimaatambities te realiseren. In het verlengde van deze motie zijn er nog enkele vragen over het wijzigingsbesluit en het achterliggende doel. Deze leden benadrukken dat het inwerkingtreden van deze wijziging in het kader van de klimaatuitdaging op 1 juli 2019 van belang is.

De leden van de D66-fractie merken op dat met de wijziging van het activiteitenbesluit bedrijven verplicht worden om inzicht te geven in hun energiebesparende maatregelen. In de nota van toelichting (bijlage bij Kamerstuk 29 383, nr. 305) geeft de Minister aan dat de informatieplicht zal leiden tot een stimulans voor bedrijven en instellingen om te voldoen aan het Energieakkoord (2013) en het Activiteitenbesluit milieubeheer. Uit de Nationale Energieverkenning van 2017 (NEV 2017) blijkt dat het totale resultaat voor energiebesparing nog 25 PJ achterblijft op het doel zoals dit gesteld is in het Energieakkoord. Het grootste deel van dit gat wordt veroorzaakt doordat de energiebesparingsverplichting uit artikel 2.15 van het Activiteitenbesluit niet wordt nageleefd.

Het PJ-potentieel wordt door de Minister op 16,5 PJ geschat, wanneer 60–90% van de bedrijven en instellingen eind 2020 aan de huidige Wet

milieubeheer voldoet. Kan de Minister toelichten hoe de doelstelling van 100 PJ energiebesparing wordt gewaarborgd? Verwacht de Minister dat er verdere maatregelen getroffen moeten worden om de energiebesparing doelstelling van 2020 te behalen? Is de informatieplicht afdoende om bedrijven te stimuleren om aan energiebesparing te doen?

Antwoord

Zoals aangegeven in de Kamerbrief Uitvoeringsagenda Energieakkoord 2018 (Kamerstuk 30 196, nr. 573) is de rapportageplicht onderdeel van het intensiveringspakket om de 100 PJ extra energiebesparing te realiseren. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is bezig extra energiebesparing te realiseren bij maatschappelijk vastgoed en het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit stimuleert extra energiebesparende maatregelen in de glastuinbouwsector. Verder zijn er ook vanuit de financiële sector initiatieven ingezet om energiebesparing in gebouwen te stimuleren. In totaal moet dit tot 25 PJ optellen. Volgens de Nationale Energieverkenning 2017 was 75 PJ van de 100 PJ al binnen bereik. Ik ga er dan ook niet van uit dat er extra maatregelen getroffen moeten worden om de energiebesparingsdoelstelling te behalen.

Omdat de introductie van de informatieplicht gepaard gaat met een informatiecampagne vanuit de overheid en het bedrijfsleven, verwacht ik dat bedrijven en instellingen voldoende gestimuleerd worden om aan de slag te gaan met energiebesparing. De informatieplicht en de EML maken de bedrijven en instellingen bovendien bewust van de mogelijke invulling van de bestaande energiebesparingsplicht.

De leden van de D66-fractie lezen in het besluit dat de Activiteitenregeling verder uitgewerkt zal worden en met de regeling de uniforme berekeningsmethode, om vast te stellen wat investeringen zijn met terugverdiendtijd van minder dan vijf jaar, vorm zal krijgen. Hoe betreft de Minister de sectoren en op welke wijze wordt de Kamer over de uitkomsten hiervan geïnformeerd?

Antwoord

VNO-NCW, VNG, diverse brancheverenigingen en een afvaardiging van het bevoegd gezag zijn betrokken bij het vaststellen van een terugverdiendtijdmethodiek. Ik heb Energiecentrum Nederland (ECN part of TNO) gevraagd om een advies over een methodiek op te stellen. Deze zal ik met de betrokken partijen bespreken en vervolgens vaststellen. Ik zal u informeren als deze methodiek is vastgelegd.

De leden van de D66-fractie lezen in de nota van toelichting dat de Erkende Maatregelen Lijst (EML) centraal staan in het uitvoeren van de informatieplicht. Deze lijsten zijn destijds in het verlengde van het Energieakkoord opgesteld. Op welke wijze worden er nu bruikbare lijsten opgesteld voor de (deel)sectoren die nu nog geen EML hebben?

Antwoord

De maatregelen op de EML worden op dit moment geactualiseerd. Een concept wijziging van de Activiteitenregeling milieubeheer daartoe lag tot 3 november 2018 voor in internetconsultatie. Het streven is om dit jaar de reacties uit de consultatie te verwerken en de actualisatie af te ronden. Met deze actualisatie is ook de reikwijdte van enkele erkende maatregel-lijsten uitgebreid door het toevoegen van enkele bedrijfstakken en bouwtypen. Ik verwacht 90% tot 95% van de activiteiten met de geactualiseerde EML gedekt te hebben. Vanwege het specifieke karakter van deze overige bedrijfsactiviteiten, is dit niet voor alle overige sectoren mogelijk. Een bedrijf dat niet onder een van de EML-sectoren valt kan in

dat geval de EML van diverse sectoren gebruiken als uitgangspositie om energiebesparende maatregelen te treffen.

De leden van de D66-fractie lezen in het wijzigingsbesluit dat inrichtingen met een energieverbruik van 200.000 kilowattuur aan elektriciteit, of groter dan 75.000 kubieke meter aardgasequivalenten aan brandstoffen, verplicht kunnen worden door het bevoegd gezag om binnen een bepaalde termijn onderzoek te verrichten of te laten verrichten waaruit blijkt of aan artikel 2.15 wordt voldaan. Kan de Minister toelichten waarom deze grens wordt gebruikt aan energieverbruik en waarom deze niet toepasbaar is op alle bedrijven die vallen onder de energiebesparingsverplichtingen van de Wet milieubeheer?

Antwoord

Het gaat hierbij om een energiebesparingsonderzoek zoals bedoeld in het reeds bestaande artikel 2.15 lid 3 (lid 5, na de voorgestelde wijziging). Het voorliggende ontwerpbesluit wijzigt, behalve de nummering, niets aan dit bestaande lid. Er is bij de introductie van deze grenzen in het verleden gekozen voor dit energieverbruik, omdat het hier gaat om grotere bedrijven en instellingen waarbij een opgelegd energiebesparingsonderzoek niet leidt tot disproportionele lastendruk. Daarnaast vinden bij deze partijen vaak complexe bedrijfsprocessen plaats waarbij het ingewikkelder is voor het bevoegd gezag om te bepalen welke maatregelen een terugverdientijd hebben van vijf jaar of minder. Bedrijven en instellingen onder deze grens die wel de energiebesparingsplicht hebben, kunnen middels een last onder dwangsom bewogen worden om specifieke energiebesparende maatregelen te nemen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de GroenLinks-fractie

De leden van de GroenLinks-fractie hebben met interesse kennisgenomen van het Ontwerpbesluit tot wijziging van het Activiteitenbesluit milieubeheer in verband met de informatieplicht voor energiebesparende maatregelen en hebben hier nog enkele vragen en opmerkingen over.

De leden van de GroenLinks-fractie zijn verheugd met het feit dat met deze wijziging er meer duidelijkheid voor alle betrokken partijen zal komen en dat er meer uniformiteit zal zijn. Niet alleen de doelen van het Energieakkoord komen hierdoor dichterbij, maar deze maatregelen zijn ook in het eigenbelang van de bedrijven gezien de kostenbesparingen voor de wat langere termijn. Veel laaghangend fruit zal hiermee worden geplukt. Ook zijn deze leden blij dat er haast wordt gemaakt met de uitvoering van dit besluit. Gezien het Energieakkoord en het klimaatdoel voortkomend uit het Urgendavonnis is haast geboden.

De leden van de GroenLinks-fractie vinden wel het wel opvallend dat de regeling pas geldt vanaf een behoorlijk verbruik, terwijl energiebesparing ook relevant is voor bedrijven met een lager verbruik. Hoe bent u tot de grens van 200.000 kilowattuur en 75.000 kubieke meter aardgasequivalenten gekomen? Kan de tussengroep (met inrichten die een elektriciteitsverbruik hebben tussen de 200.000 en de 50.000 kilowattuur) wellicht wel alvast worden aangeschreven maar nog geen verplichting opgelegd krijgen? Dan kan het midden- en kleinbedrijf (mkb) hier langzaam aan wennen en alvast maatregelen nemen.

Antwoord

De bestaande energiebesparingsplicht geldt voor inrichtingen (bedrijven en instellingen) met een energieverbruik van 50.000 kilowattuur of 25.000 kubieke meter aardgasequivalenten. Het gaat hier om middelgrote- en grootverbruikers van energie. Voor deze bestaande doelgroep introdu-

ceert dit ontwerpbesluit nu ook een informatieplicht. De grens van 200.000 kilowattuur en 75.000 kubieke meter aardgasequivalenten is de verbruiksgrens waarbij een energiebesparingsonderzoek opgelegd kan worden wanneer aannemelijk is dat het bedrijf of instelling niet voldoet aan zijn energiebesparingsplicht. Deze grens maakt geen onderdeel uit van de wijzigingen van het ontwerpbesluit.

Er is bij de introductie van deze grenzen in het verleden gekozen voor dit energieverbruik, omdat het hier gaat om grotere bedrijven en instellingen waarbij een opgelegd energiebesparingsonderzoek niet leidt tot een disproportionele lastendruk. Zie voor een nadere toelichting ook het antwoord op de gelijklopende vraag van de fractie van D66.

De leden van de GroenLinks-fractie lezen dat de EML onlangs is geactualiseerd. Wanneer wordt deze lijst opnieuw geactualiseerd? Tevens lezen deze leden dat er een aantal maatregelen van de lijst is afgehaald die niet meer voldoen aan het criterium dat de maatregel kan worden teruggewonnen. Is het mogelijk om een aparte optionele lijst te maken waarop maatregelen staan die een iets langere terugverdientijd hebben dan vijf jaar, niet verplicht zijn, maar wel aantrekkelijk voor bedrijven? Het is waarschijnlijk eenvoudiger voor bedrijven om in één keer meerdere maatregelen te nemen. Op deze manier wordt extra energiebesparing gestimuleerd.

Antwoord

De EML wordt op dit moment geactualiseerd. De geactualiseerde EML heeft onlangs voorgeleggen in de internetconsultatie. Ik streef ernaar de reacties uit de consultatie eind dit jaar te verwerken en de consultatie af te ronden. De actualisatie heeft vooral tot een uitbreiding van de EML geleid. Een bedrijf of instelling kan er bijvoorbeeld voor kiezen een qua energiebesparend effect beter alternatief voor een specifieke erkende maatregel te nemen. In het informatieplichtsysteem voor het indienen van de rapportage zullen de meest voor de hand liggende betere alternatieven opgenomen zijn, zodat een bedrijf of instelling deze kan aanvinken. Maatregelen met een hoger energiebesparend effect die tijdens de actualisatie zijn afgefallen vanwege een te hoge terugverdientijd, zijn hier ook opgenomen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdD-fractie

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren hebben kennisgenomen van het ontwerpbesluit, gericht op de informatieplicht voor energiebesparende maatregelen.

De leden van de PvdD-fractie constateren dat Nederland nog steeds slecht scoort op het gebied van energiebesparing. We horen bij de hekken-sluiters van Europa. Meer dan 100.000 bedrijven weten al 25 jaar te ontkomen aan hun wettelijke verplichting om energiebesparende maatregelen te nemen die ze binnen vijf jaar terug kunnen verdienen. De afspraken uit het Energieakkoord uit 2013 hebben hier geen verandering in weten te brengen.

Met het voorliggende ontwerpbesluit wordt een informatieplicht voor bedrijven geïntroduceerd; bedrijven moeten rapporteren welke energiebesparende maatregelen zij hebben getroffen. De Borgingscommissie sprak eerder dit jaar over deze maatregel als «een doorbraak». De leden van de PvdD-fractie delen deze mening niet. Zij betreuren het vooral dat de overheid het 25 jaar heeft nagelaten om te handhaven op de Wet milieubeheer, waarin de besparingsplicht is in opgenomen. Een goed voorbeeld van wat wel een doorbraak zou kunnen zijn, aldus deze leden, is het versneld sluiten van de Nederlandse kolencentrales.

De leden van de PvdD-fractie hebben nog enkele vragen en opmerking over de informatieplicht. Kan de Minister aangeven welke andere maatregelen hij neemt om energiebesparing bij bedrijven af te dwingen?

Antwoord

Naast de introductie van de informatieplicht stimuleer ik energiebesparing onder meer door de convenanten Meerjarenafpraak Energie-efficiëntie ETS-ondernemingen (MEE) en Meerjarenafpraak Energie-efficiëntie 3 (MJA3). De MEE- en MJA3-convenanten zijn overeenkomsten tussen de rijksoverheid, bedrijven en brancheorganisaties gericht op efficiënter energiegebruik. Ook heb ik met de energie-intensieve industrie afspraken gemaakt over 9 PJ extra energiebesparing via het zogenoemde Addendum op het MEE-convenant. Bepaalde bedrijven zijn verder verplicht om een energieaudit uit te voeren op basis van de Energie-Efficiëntie Richtlijn (EED). Ik studeer momenteel op een effectievere inpassing van de auditplicht in de energiebesparingsregelgeving.

Deelt de Minister de mening dat een informatieplicht niet hetzelfde is als een energiebesparingsverplichting? Hoe wordt voorkomen dat bedrijven enkel aan de informatieplicht voldoen en dat energiebesparende maatregelen alsnog uitblijven?

Antwoord

Inderdaad zijn de informatieplicht en energiebesparingsplicht niet hetzelfde. Bedrijven en instellingen die onder de energiebesparingsplicht vallen krijgen nu ook te maken met een informatieplicht. Het bevoegd gezag zal door de informatieplicht informatie-gestuurd energiebesparings-toezicht en -handhaving kunnen uitoefenen. Het bevoegd gezag kan bijvoorbeeld op basis van de verkregen informatie een energiebesparings-onderzoek of een last onder dwangsom opleggen om een bedrijf of instelling energiebesparende maatregelen te laten nemen.

De leden van de PvdD-fractie vragen hoe bedrijven bewust worden gemaakt van hun energiebesparingspotentieel.

Antwoord

Om het eenvoudig te maken voor bedrijven en instellingen om te weten op welke wijze zij kunnen voldoen aan de bestaande energiebesparingsplicht en dus bewust gemaakt worden van hun energiebesparingspotentieel, zijn de Erkende Maatregelenlijsten (EML) opgesteld. Deze EML zijn vastgelegd in bijlage 10 van de Activiteitenregeling. De EML vormen een duidelijke set aan maatregelen die op een bedrijf of instelling van toepassing zijn. Economische en technische randvoorwaarden in de EML zorgen ervoor dat het bedrijf maatregelen kan treffen gericht op de eigen situatie.

Om bedrijven en instellingen verder bewust te maken van hun energiebesparingspotentieel en hen ertoe te bewegen tijdig aan de informatieplicht en daarmee uiteindelijk aan de energiebesparingsplicht te voldoen zal de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) een communicatietraject starten. In de aanloop naar de wijziging zullen de gevolgen van de wijziging door middel van (branche-specifieke) informatiebijeenkomsten en online communicatiemiddelen toegelicht worden. Met vertegenwoordigers van het bedrijfsleven is de afspraak gemaakt dat ook zij hun achterban informeren.

Hoe wordt voorkomen dat er door interpretatieverschillen onduidelijkheid ontstaat of bedrijven alle mogelijke energiebesparingsmaatregelen hebben genomen?

Antwoord

Wanneer alle toepasselijke EML door een bedrijf of instelling getroffen zijn is het aannemelijk dat het bedrijf of instelling voldoet aan de energiebesparingsplicht. Om de discussieruimte over welke energiebesparende maatregelen wel en niet genomen moeten worden wanneer afgeweken wordt van de EML-systematiek in te perken, zal er in de Activiteitenregeling ook een terugverdiendtijdmethoediek vastgelegd worden. Met deze methoediek kunnen alle toepasselijke energiebesparende maatregelen voor een individueel bedrijf of instelling in kaart gebracht worden.

De leden van de PvdD-fractie merken op dat verschillende gemeenten en omgevingsdiensten in de consultatie hebben aangegeven weinig inspanning te steken in handhaving van de energiebesparingsverplichting. Is het realistisch om te verwachten dat een informatieplicht bij bedrijven hier verandering in gaat brengen? Zo ja, hoe? Hebben gemeenten en omgevingsdiensten genoeg capaciteit om te handhaven?

Antwoord

Ik verwacht van de gemeenten, als bevoegd gezag en opdrachtgever van de omgevingsdiensten, dat zij hun belofte in het Energieakkoord om prioriteit aan de handhaving van de energiebesparingsverplichting te geven nakomen. De informatieplicht maakt informatie-gestuurd toezicht en handhaving en dus het efficiënter inzetten van middelen mogelijk. In lijn met het amendement van Van der Lee (Kamerstuk 34 775 XIII, nr. 115) heb ik daarnaast drie miljoen euro gereserveerd voor toezicht op energiebesparing.

Deelt de Minister de mening dat het teleurstellend is dat uit de praktijk blijkt dat veel bedrijven pas overgaan tot het nemen van energiebesparende maatregelen wanneer concrete handhaving dreigt?

Antwoord

Het is in het belang van bedrijven en instellingen om energiebesparende maatregelen te treffen. Ze verdienen zichzelf immers binnen een afzienbare tijd terug en dragen bij aan het behalen van de doelstellingen voor energie-efficiëntie. De voorliggende wijziging verplicht bedrijven en instellingen om op korte termijn in actie te komen en verduidelijkt de bestaande energiebesparingsplicht.